

RESMİ VASİYETNAMEDE DÜZENLEMeye KATILMA VE KAZANDIRMA YAPMA YASAĞI

(Araştırma Makalesi)

DOI: <https://doi.org/10.33717/deuhfd.1516957>

Doç. Dr. Nalan TUNCER*

Öz

4721 sayılı TMK.m.502 vd. hükümlerinde düzenlenmiş olan ölüme bağlı tasarruflar sıkı şekil koşullarına tabidir. Bu şekil koşullarından biri de TMK.m.536'da yer alan "Düzenlemeye Katılma Yasağı"dır.

TMK.m.536/I'de yer alan kişilerin resmi vasiyetname düzenlenmesine katılmaları, vasiyetnamenin tamamının geçersizliğine yol açmaktadır. Uygulamada özellikle mirasbırakanın yakın hısımlarının düzenlemeye tanık olarak katılması sebebiyle vasiyetnamelerin iptal edildiği görülmektedir. Mirasbırakanın yakın hısımları için düzenlemeye katılma yasağı getirilmesinin amacı, bu kişilerin mirasbırakanı etkileme riskinin önlenmesidir.

TMK.m.536/II'de ise yalnızca anılan kişilere yapılan kazandırmaların geçersiz olacağı düzenlenmiştir. Bu hükmün amacı ise düzenlemeye katılan resmi memur ve tanıkların, mirasbırakanı zorlayarak kendi lehlerine bir durum oluşturmalarının engellenmesidir.

Çalışmamızda bu iki düzenlemenin kapsamı ve bu düzenlemelere aykırılık durumunda uygulanan yaptırım, doktrin ve Yargıtay kararları çerçevesinde inceleme konusu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Resmi Vasiyetname, Düzenlemeye Katılma Yasağı, Kazandırma Yasağı, İptal Edilebilirlik, Resmi Memur ve Tanık

* Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, İzmir (nalan.kahveci@deu.edu.tr) ORCID: 0000-0002-0831-7518 (Gönderim Tarihi: 16.07.2024-Kabul Tarihi: 02.09.2024) Yazar, eserinin Derginize ait bilimsel etik ilkelere uygun olduğunu taahhüt eder.

PROHIBITION OF PARTICIPATING IN THE CREATION AND ACQUISITION IN THE OFFICIAL WILL

(Research Article)

Abstract

Article 502 et seq. of the TCC No. 4721 stipulates that the testamentary dispositions are subject to strict formal conditions.

One of these formal conditions is the “Prohibition of Participation to the creation of the testamentary disposition” under Article 536 of the TCC.

The participation of the persons listed in Article 536/I of the TCC in the preparation of the official will leads to the invalidity of the entire will. In practice, it is observed that the wills are rescinded due to the participation of the close relatives of the testator as witnesses. The purpose of the prohibition for the close relatives of the testator to participate in the arrangement is to prevent the risk of these persons to influence the testator.

Article 536/II of the TCC stipulates that only the acquisitions made to the aforementioned persons shall be invalid. The purpose of this provision is to prevent the officials and witnesses participating in the arrangement from creating a situation in their favour by forcing the testator.

In our study, the scope of these two regulations and the sanctions imposed in case of violation of these regulations are examined within the framework of the doctrine and the decisions of the Turkish Court of Cassation.

Keywords

Official Will, Prohibition of Participation to the Creation, Prohibition of Acquisition, Rescindability, Official and Witness

I. GENEL OLARAK ÖLÜME BAĞLI TASARRUF KAVRAMI

Ölüme bağlı tasarruf¹ mirasbırakanın, ölümünden sonra hüküm ve sonuçlarını doğuracak emirlerini içeren bir hukuki işlemdir².

Türk Medeni Kanunu'nda ölüme bağlı tasarruf kavramı, maddi anlamda ve şekli anlamda ölüme bağlı tasarruflar olmak üzere iki ayrı anlamda kullanılmıştır. Türk Medeni Kanunu'nun "*Ölüme Bağlı Tasarrufların Şekilleri*" başlığını taşıyan "*Dördüncü Ayırım*"ında yer alan TMK.m.531 vd. hükümlerinde ölüme bağlı tasarrufların hangi şekilde yapılması gerektiği hükme bağlanmıştır. Ölüme bağlı tasarrufların bu türü "*Şekli Anlamda Ölüme Bağlı Tasarruflar*" olarak ifade edilmektedir. Türk Medeni Kanunu'nun "*Ölüme Bağlı Tasarrufların Çeşitleri*" başlığını taşıyan "*Üçüncü Ayırım*"ında yer alan TMK.m.514 vd. hükümlerinde ise ölüme bağlı tasarrufun ne tür bir içeriğe sahip olabileceği düzenlenmiştir. Bu tasarruflar ise maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflar olarak anılmaktadır³.

Şekli anlamda ölüme bağlı tasarruflar vasiyetname ve miras sözleşmesidir. Kanunkoyucu vasiyetname için üç şekil öngörmüştür. Bunlar, el yazılı vasiyetname, resmi vasiyetname ve istisnai hallerde sözlü vasiyetnamedir (TMK.m.531). Miras sözleşmesi ise yalnızca resmi vasiyetname şeklinde düzenlenebilir (TMK.m.545). Şekli anlamda ölüme bağlı tasarruflarda, sınırlı sayı ilkesi geçerlidir⁴. Şekli anlamda ölüme bağlı tasarrufun içeriğini

¹ Ölüme bağlı tasarruf teriminde yer alan "tasarruf" kelimesinin, teknik anlamdaki tasarruf kelimesinden farklı bir anlam içerdiği, bu sebeple yanıltıcı olduğu yönünde bk. **Dural**, Mustafa/**Öz**, Turgut: Türk Özel Hukuku, C. IV, Miras Hukuku, 18. Bası, İstanbul 2022, No. 236; **Eren**, Fikret/**Yücer Aktürk**, İpek: Türk Miras Hukuku, Ankara 2019, s. 49, dp. 2; **Serozan**, Rona/**Engin**, Baki İlkay: Miras Hukuku, Güncellenmiş 8. Baskı, Ankara 2022, § 4, No. 5.

² **Antalya**, O. Gökhan/**Sağlam**, İpek: Miras Hukuku, C. III, Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara 2021; No. 400; **Dural/Öz**, No. 235; **Eren**, Fikret: Türk Medeni Hukukunda Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali Davası, Ankara 1966, (İptal), s. 3 vd.; **Eren/Yücer Aktürk**, s. 49; **İnan**, Ali Naim/**Ertas**, Şeref/**Albaş**, Hakan: İnan Türk Medeni Hukuku, Miras Hukuku, 12. Bası, Ankara 2024, No. 365; **Öztan**, Bilge: Miras Hukuku, 13. Bası, Ankara 2023, s. 165; **Serozan/Engin**, §4, No. 1.

³ **Antalya/Sağlam**, No. 403; **Dural/Öz**, No. 251; **Eren/Yücer Aktürk**, s. 50 vd.; **İnan/Ertas/Albaş**, No. 378; **Kocayusufpaşaoğlu**, Necip: Miras Hukuku, 3. Bası, İstanbul 1987, s. 127; **Oğuzman**, M. Kemal: Miras Hukuku, Gözden Geçirilmiş 6. Bası, İstanbul 1995, s. 94.

⁴ Bu ilke gereğince mirasbırakan kanunda öngörülen ölüme bağlı tasarruf şekillerinden birini seçmek ve seçtiği ölüme bağlı tasarruf türü için öngörülmüş olan şekil şartlarına uymak zorundadır. Aksi halde yapılan ölüme bağlı tasarruf iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olacaktır, bk **Antalya/Sağlam**, No. 404; **Dural/Öz**, No. 257; **Öztan**, Miras, s. 175;

oluşturan maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflar da şekli anlamdakiler gibi sınırlı sayı ilkesine tabidir⁵.

II. RESMİ VASIYETNAMENİN ŞEKLİ

A. Genel Olarak

Resmi vasiyetnamenin tabi olduğu şekil, Türk Medeni Kanunu'nun 532-536 maddeleri arasında ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. TMK.m.532'de resmi vasiyetnamenin, iki tanığın katılmasıyla resmi memur tarafından düzenleneceği, TMK.m.536'da ise düzenlemeye katılacak olan memur ve tanıklara ilişkin “*Düzenlemeye katılma yasağı*” hükme bağlanmıştır.

Ölüme bağlı tasarrufların, kişinin ölümünden sonra hüküm ve sonuçlarını doğuran işlemler olduğu dikkate alındığında, neden bu derece sıkı şekil koşullarına bağlanmış oldukları da anlaşılmaktadır. Zira ölüme bağlı tasarruf, mirasbırakanın artık müdahale edemeyeceği ve iradesi hakkında açıklama yapamayacağı bir zamanda hüküm ve sonuçlarını meydana getireceği için, mirasbırakanın yaptığı tasarrufun sonuçları hakkında iyi düşünmesi önemli ve gereklidir. Sıkı şekil koşulları, mirasbırakanı uyarma işlevine sahiptir çünkü sıkı şekil koşullarına tabi bir işlem, mirasbırakanı, yaptığı işlem üzerinde etraflıca düşünmeye sevkeder ve acele kararlar almasını önler. Bunun yanı sıra şekil tasarrufta açıklık sağlar. Zira şekle uyularak yapılan bir irade açıklaması, çoğu kez kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açıkça belirlenebilecek niteliktedir. Bu da yapılan işlemin güvenilirliğini artırır. Ayrıca sıkı şekil koşullarına tabi işlemlerin dışarıdan gelecek müdahalelere karşı korunması daha kolaydır. Bu çerçevede ölüme bağlı tasarrufların bu kadar sıkı şekil koşullarına tabi tutulmasının sebebi uyarma, açıklık ve ölüme bağlı tasarrufun tahrifini önleme şeklinde ortaya çıkmaktadır⁶.

Badertscher, Pia: ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, OFK, 4. Auflage, 2021, Art. 498, No. 2.

⁵ **Atlı**, Banu: Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü ve Hükümden Düşmesi, Ankara 2017, s. 34; **Dural/Öz**, No. 272; **Serozan/Engin**, §4, No. 6, 7; **Öztan**, Miras, s. 275.

⁶ **Antalya/Sağlam**, No. 447; **Dorjee-Good**, Andrea/**Dardel**, Daniela: CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Erbrecht Art. 457-640 ZGB, 4. Auflage, 2023, Art. 498, No. 6; **Dural/Öz**, No.303 vd.; **İnan/Ertas/Albaş**, No. 416 vd.; **Jeitziner**, Roland: Basler Kommentar Zivilgesetzbuch II, 7. Auflage, 2023, BSK, Art. 499, No. 8; **Oğuzman**, s. 108; **Öztan**, Bilge/**Öztan**, Fırat: “Ölüme Bağlı Tasarruflara İlişkin Medeni Kanun'daki ve Noterlik Kanunu'ndaki Şekil Şartları”, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 65 (4) 2016, s. 3597; **Turan**, Gamze: Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü, Ankara 2009, s. 5-6.

B. TMK.m.536 Hükmüne Aykırılığın Şekle Aykırılık Teşkil Etmesi

TMK.m.536/I kapsamında yer alan kişilerin, resmi vasiyetnameye katılmaları durumunda vasiyetname tanıksız yapılmış gibi bir durum ortaya çıkar ve bu da resmi vasiyetnameler için öngörülmüş olan şekil şartının ihlali anlamına gelir⁷. TMK.m.536/II hükmü çerçevesinde vasiyetname düzenlenmesine katılan kişilere veya yakınlarına yapılan kazandırmalar da şekle aykırılık teşkil eder. Esasen bu sonuç kaynak kanun olan ZGB Art. 520'de açıkça ifade edilmiştir⁸.

C. Noterlik Kanunundaki Düzenlemelerin Türk Medeni Kanunu Karşısındaki Durumu

Resmi vasiyetname düzenlemesine katılma ve kazandırma yapma yasağına ilişkin Türk Medeni Kanunu'nun 536. maddesindeki bu düzenlemenin yanı sıra Noterlik Kanunu'nun 76. maddesinde noter, tanık, tercüman ve bilirkişilerin yasaklılık halleri ve 78. maddesinde tanıklar için diğer yasaklılık sebepleri düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemelerin kapsamı, TMK.m.536'dakinden farklıdır⁹. Bu noktada hangi hükümlerin uygulanması gerektiği sorusu ortaya çıkar. Ancak Noterlik Kanunu'ndaki hükümler düzenleme hükmü niteliğindedir. Bu sebeple iptal edilebilirlik yaptırımı açısından belirleyici olan TMK.m.536 hükmüdür. Dolayısıyla TMK.m.536 hükmüne uygun olarak yapılmış bir vasiyetname Noterlik Kanunu'ndaki hükümlere aykırı olsa bile geçerli olacaktır¹⁰. Yargıtay'ın uygulaması da bu yöndedir¹¹.

⁷ Antalya/Sağlam, No. 471; Dural/Öz, No. 312; Turan, s. 86.

⁸ ZGB Art. 520 Abs.2: "Liegt die Formwidrigkeit in der Mitwirkung von Personen, die selber oder deren Angehörige in der Verfügung bedacht sind, so werden nur diese Zuwendungen für ungültig erklärt." şeklindedir: ZGB Art.503 Abs.2 ile ZGB Art.520 Abs.2'nin düzenledikleri yaptırım açısından birbiri ile uyumlu olmadığı yönündeki eleştiriler için bkz Weimar, Peter: BK - Berner Kommentar Band/Nr. III/1/1/1, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, Die Erben, Die gesetzlichen Erben, Die Verfügungen von Todes wegen, Die gesetzlichen Erben; Die Verfügungsfähigkeit, Die Verfügungsfreiheit, Die Verfügungsarten, Die Verfügungsformen, Art. 457-516 ZGB, 2009, Art. 503, No. 7 vd.

⁹ Türk Medeni Kanunu ile Noterlik Kanunu arasında resmi vasiyetname düzenlenmesinde uyulması gereken şekil kuralları açısından da farklar mevcuttur. Resmi vasiyetname düzenlenmesinde uyulması gereken şekil kuralları TMK.m.532 vd. hükümlerinde düzenlenmişken, noterlerin re'sen düzenlenecek senetlerde uyması gereken kurallar NK.m. 84. vd.nda düzenlenmiştir, bk. Dural/Öz, No. 309.

¹⁰ Atlı, s. 143; Badertscher, Art. 503, No. 3; Dural/Öz, No. 309, No. 322; Öztan/Öztan, s. 3598, s. 3602; Jeitziner, Art. 503, No. 1.

¹¹ 3. HD, T. 14.04.2016, E. 2016/2244, K. 2016/5868: "Noterlik Kanunu, tüm işlemlerde uygulanmak üzere tanıklarla ilgili hükümler öngörmüştür. Oysa, TMK.'nun 536.mad-

III. TMK.m.536 HÜKMÜNÜN UYGULAMA ALANI

TMK.m.545/I'e göre miras sözleşmesinin geçerliliği resmi vasiyetname şeklinde yapılmasına bağlıdır. Bu hüküm gereğince TMK.m.536 hükmünün olumlu ve olumsuz miras (mirastan feragat) sözleşmelerinde de uygulama alanı bulacağı açıktır. Dolayısıyla miras sözleşmesine katılan resmi memur ve tanıkların da TMK.m.536 hükmüne uygun niteliklere sahip olması gerekir. Bu sebeple örneğin mirastan feragat sözleşmesine katılan tanıkların TMK.m.536'daki yasak kapsamında olması durumunda, sözleşme iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olacaktır¹².

TMK.m.539/III hükmü gereğince, “Resmi vasiyetname düzenlenmesinde okur yazar olma koşulu dışında, tanıklara ilişkin yasaklar, sözlü vasiyetteki tanıklar için de geçerlidir.” Buna göre TMK.m.536, okur yazar olma koşulu dışında sözlü vasiyetteki tanıklar için de uygulama alanı bulacaktır¹³.

TMK.m.536'da yalnızca resmi memur¹⁴ ve tanıklardan söz edilmiştir ve Kanun'daki koşullar yalnızca memur ve tanıklar için öngörülmüştür. Ancak resmi vasiyetname düzenlenmesine resmi memur ve tanıkların yanı sıra tercüman, bilirkişi gibi başka kişilerin katılması da mümkündür. Doktrinde bu

desi, sadece vasiyetnamelerde tanık olacakları içeren şartları saymıştır. Maddede, vasiyetname düzenlenirken tanık olamayacaklar tahdidi olarak sayılmıştır. Hal böyle olunca, Türk Medeni Kanunu genel nitelikte olmakla beraber, 536.maddesi, Noterlik Kanununa göre, “özel hüküm” niteliği taşır. Özel hükmün genel hükme üstün tutulacağı genel hukuk ilkesidir. Bu bakımdan, gerek resmi, gerek sözlü vasiyet tanıklarında TMK'nun 536.maddesinde sayılan nicelik ve niteliklerinin aranması yeterlidir.” (www.kazancı.com, E.T. 26.06.2024); Aynı yönde YHGK, T. 9.6.1976, E. 1975/2-805, K. 1976/2205 (www.kazancı.com, E.T. 08.07.2024).

¹² 14. HD, 06.10.2020, E. 2019/3626, K. 2020/5850: “...*Mirastan feragat sözleşmesi, hukuki niteliği itibarıyla bir miras sözleşmesi olduğu için, yukarıda açıklanan kurallar mirastan feragat sözleşmesinin kurulmasında da geçerli olacaktır. Somut olayda, mirasbırakanın damadı ... .. I. Noterliğinin 06.03.2009 tarihli düzenleme şeklinde mirastan feragat sözleşmesinde tanık olarak yer almıştır. Türk Medeni Kanununun 536. maddesinde belirtilen emredici ve yasaklayıcı kural nedeniyle geçerli bir mirastan feragat sözleşmesinden söz edilemez. Bu sebeple davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken; yanılığılı değerlendirmeyle yazılı şekilde karar verilmesi isabetsiz olmuş; bozmayı gerektirmiştir.*”

¹³ **Dural/Öz**, No. 326; İsviçre hukukunda ise okur yazar olma koşulu da dahil olmak üzere ZGB Art. 503 (TMK.m.536)'teki tüm koşullar, sözlü vasiyet için de aranmaktadır (ZGB Art. 506/III); Okur yazar olma koşulunun aranmamasının yerinde olduğu yönünde bk. **Özbilen**, Arif Barış: “İstisnai ve İkincil Bir Vasiyet Türü: Sözlü Vasiyetname”, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 71 (4) 2022: 1559-1587, s. 1583.

¹⁴ TMK.m.532/II hükmüne göre “Resmî memur, sulh hâkimi, noter veya kanunla kendisine bu yetki verilmiş diğer bir görevli olabilir.” Kimlerin resmi vasiyetname düzenleyebileceğine ilişkin olarak bk. **Antalya/Sağlam**, No. 465; **Öztan/Öztan**, s. 3597-3598.

konuda TMK.m.536 hükmünde açık kanun boşluğu olduğu ve hükmün vasiyetnameye katılan diğer kişiler için de uygulanması gerektiği kabul edilmektedir¹⁵. Bu sonuç TMK.m.536'nın amacına da uygundur¹⁶.

IV. TMK.M.536/I. VE TMK.M.536/II. FIKRALARINDAKİ YASAĞIN NİTELENDİRİLMESİ

Resmi vasiyetname düzenlemeye katılma yasağı, TMK.m.536'da hükme bağlanmıştır. Bu hükme göre *“Fiil ehliyeti bulunmayanlar, bir ceza mahkemesi kararıyla kamu hizmetinden yasaklılar, okur yazar olmayanlar, mirasbırakanın eşi, üstsoy ve altsoy kan hısımları, kardeşleri ve bu kişilerin eşleri, resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine memur veya tanık olarak katılamazlar. - Resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine katılan memura ve tanıklara, bunların üstsoy ve altsoy kan hısımlarına, kardeşlerine ve bu kişilerin eşlerine o vasiyetname ile kazandırmada bulunulamaz”*¹⁷.

Söz konusu maddede iki ayrı durum düzenlenmiştir. TMK.m.536/I'e aykırı bir durumun mevcudiyeti, vasiyetnamenin tamamının iptali sonucunu doğurur. TMK.m.536/II çerçevesinde ise yalnızca vasiyetnameye tanık veya memur olarak katılanlara ve onların yakınlarına yapılan kazandırmaların iptali söz konusu olur. Bu sebeple doktrinde TMK.m.536/I'deki düzenlemeyi mutlak katılma yasağı, TMK.m.536/II'deki düzenlemeyi nisbi katılma yasağı olarak ifade eden yazarlar mevcuttur¹⁸. Zira TMK.m.536/I'deki sebepler mutlak etki meydana getirmektedirken, TMK.m.536/II'deki sebepler nisbi etki meydana getirmektedir. Daha açık bir ifadeyle TMK.m.536/I'de öngörülen koşulların mevcut olmaması durumunda vasiyetnamenin tamamen iptali söz konusu olmaktadır, TMK.m.536/II'de öngörülen bir durumun mevcudiyeti halinde, vasiyetname tümüyle iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olmamakta, yalnızca ilgili kazandırma iptal edilmektedir. Buradaki ayırım, her iki düzen-

¹⁵ **Dorjee-Good/Bollinger**, Art. 503, No. 2; **Jeitziner**, BSK, Art. 503, No. 2; **Öztan/Öztan**, s. 3599.

¹⁶ Aşağıda açıklandığı üzere (bk.VI.a) hükmün getiriliş amacı, vasiyetname düzenlemeye katılması yasaklanan kişilerin mirasbırakanı yönlendirmesi (manipüle etmesi) riskinin ortadan kaldırılmasıdır. Tercüman da düzenleme sürecine etkin bir biçimde katıldığından bu risk tercüman için de mevcuttur, bk. **Weimar**, Art. 503, No. 2; Burada yönlendirme (manipülasyon) ile kastedilen, aldatma ve korkutma boyutuna varmayan ancak kişinin kendi çıkarlarına uygun sonuç vermeye elverişli her türlü davranıştır.

¹⁷ Hüküm emredici niteliktedir, bk. **Öztan/Öztan**, s. 3599.

¹⁸ **Badertscher**, Art. 503 No. 6; **Dorjee-Good/Dardel**, Art. 503, No. 3, 4; **Escher/Escher**, Art. 503, No. 1, No. 10; **Tuor**, Art. 503, No. 1; **Zeitiner**, BSK, Art. 503, No. 6; **Öztan/Öztan** ise söz konusu düzenlemeleri “mutlak yasak” ve “nisbi iptal sebebi” olarak ifade etmektedir, s. 3601-3602.

lemeye aykırılığa uygulanacak yaptırımın farklılığı dikkate alınarak yapılmaktadır.

Bununla birlikte doktrinde TMK.m.536/I'deki düzenlemenin mutlak katılma yasağı ve nisbi katılma yasağı olarak ikiye ayrılarak incelendiği de görülmektedir¹⁹: Esasen TMK.m. 536/I çerçevesinde resmi vasiyetname düzenlemesine katılması yasak olan kişilerin nitelikleri dikkate alındığında, bu kişileri iki grupta toplamak mümkündür. İlk grup, fiil ehliyeti olmayanlar, kamu hizmetlerinden yasaklılar ve okuma yazma bilmeyen kişilerdir. Bu kişiler hiçbir resmi vasiyetnamenin yapılmasına tanık olarak katılamazlar. Katılmaları durumunda ise vasiyetnamenin tamamı iptal edilebilirlik yaptırımına tabidir. Dolayısıyla bu kişiler için “Mutlak düzenlemeye katılma yasağı” vardır.

Ancak mirasbırakanın eşi ve kanunda sayılan yakın hısımları yalnızca belirli bir kişi tarafından yapılan resmi vasiyetnamenin yapılmasına katılamazlar, bu çerçevede bu kişiler için mevcut olan yasak “Nisbi katılma yasağı”dır.

TMK.m.536/II'de ise vasiyetnameye katılmasında sakınca bulunmayan kişilere ve kanunda sayılan yakınlarına kazandırma yapılmasına ilişkin bir yasak mevcuttur²⁰. Bu hüküm kapsamına giren hallerde, vasiyetnameye katılmasına herhangi bir engel bulunmayan kişilere veya yakınlarına, mirasbırakan tarafından o vasiyetnamede bir kazandırmada bulunulmaktadır. Bu hüküm de doktrinde “kazandırma yasağı” olarak ifade edilmektedir²¹.

Esasen her iki terminoloji de kendi içinde yerinde ve tutarlıdır. Zira ilk sınıflandırmada, uygulanacak yaptırımın türünden hareket edilmekte, ikinci sınıflandırmada ise, öncelikle katılma yasağı ve kazandırma yasağı olarak bir ayırım yapılmakta; katılma yasağı da kendi içinde kişilerin yalnızca kendi yakınlarının vasiyetnamesine mi katılamayacakları yoksa hiçbir vasiyetna-

¹⁹ **Çabri**, Sezer: Miras Hukuku Şerhi, TMK.m.495-574, C. I, İstanbul 2018, No. 919; **Dural/Öz**, No. 313; **İnan/Ertay/Albaş** ise mutlak yasaktan, kanunda belirlenmiş genel özelliklere sahip kişilerin katılımının yasak olmasının, nisbi yasaktan ise Medeni Kanunda belirtilmemekle birlikte, bazı özel kanunlarda örneğin Noterlik Kanunu gereği tanıklığında sakınca bulunan kişiler ile mutlak yasaklı olmamakla birlikte kendilerine veya kanunda belirtilen yakınlarına kazandırma yapılması nedeniyle yasaklı hale gelen kişilerin anlaşılması gerektiğini ifade etmekte ve mirasbırakanın eşi ve hısımlarını mutlak yasak kapsamında değerlendirmektedir bk. No. 487.

²⁰ Bu sebeple TMK.m.536/II bir nisbi hükümsüzlük sebebi olarak nitelendirilmektedir, bk. **Dural/Öz**, No. 323.

²¹ **Çabri**, No. 927; **Antalya/Sağlam** da bu ayrıma benzer bir şekilde TMK.m.536/I'deki düzenlemeyi “Katılma Yasağı, TMK.m.536/II'deki düzenlemeyi “Yararlandırma Yasağı” olarak ifade etmektedir, bk. No. 469 ve 470.

meye mi katılamayacakları dikkate alınarak ikili bir ayrıma tabi tutulmaktadır.

Bu çalışmada, TMK.m.536/I'deki iki ayrı durum “mutlak katılma yasağı” ve “nisbi katılma yasağı” olarak ifade edilecek; TMK.m.536/II'deki durum ise “kazandırma yasağı” olarak tanımlanacaktır²².

V. TMK.M.536/I'DEKİ DÜZENLEMeye KATILMA YASAĞI

A. Mutlak Katılma Yasağı

1. Mutlak Katılma Yasağının Amacı

Vasiyetname düzenleme sürecinin sorunsuz bir şekilde ilerleyebilmesi için düzenlemeye katılan kişilerin fiil ehliyetine sahip olmaları, kamu hizmetinden yasaklı olmamaları ve okuma yazma bilmeleri gerekir²³.

Mirasbırakanın artık müdahale edemeyeceği bir zamanda sonuçlarını doğuracak olan vasiyetnamenin doğru bir şekilde yapılması, mirasbırakanın son arzularının gerçeğe uygun şekilde yerine getirilebilmesi açısından önem taşır. Kanunkoyucu da bu durumu dikkate alarak resmi memurun ve tanıkların belirli özelliklere sahip olmasını aramıştır. Resmi memurun bu özelliklere sahip olmaması zaten düşünülemez. Tanıklar açısından ise görevlerinin kapsamı çerçevesinde bir değerlendirme yapmak gerekir. Tanıkların vasiyetname düzenlenmesindeki görevlerinin, mirasbırakanı tasarrufa ehil gördükleri ve vasiyetnamenin onun son arzularına uygun olduğu yönünde tanıklık yapmak olduğu dikkate alındığında, bu özelliklere sahip olmayan kişilerin görevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getiremeyecekleri açıktır.

2. Mutlak Katılma Yasakları

a. Fiil Ehliyeti Olmayan Kişiler

TMK.m.536/I gereğince fiil ehliyeti olmayan kişiler, mutlak katılma yasağı kapsamındadır. Fiil ehliyeti TMK.m.10'da düzenlenmiştir. Bu hükme göre, “*Ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyeti vardır.*”²⁴ Bu madde dikkate alındığında fiil ehliyetinin unsurları, ayırt etme gücü, erginlik ve kısıtlı olmamadır²⁵.

²² Çabri, No. 919 vd., No. 927.

²³ Weimar, Art. 503, No. 2.

²⁴ TMK.m.14'te de fiil ehliyetsizliği tanımlanmıştır: “*Ayırt etme gücü bulunmayanların, küçüklerin ve kısıtlıların fiil ehliyeti yoktur.*”

²⁵ İsviçre Medeni Kanunu'nunda fiil ehliyetinin unsurlarına ilişkin değişiklikler yapan 19.12.2008 tarihli Yetişkinlerin Korunması, Kişiler Hukuku ve Çocuk Hukukuna İlişkin

Ayırt etme gücüne sahip olma, TMK.m.13'te olumsuz bir şekilde ifade edilmiştir²⁶. Doktrinde ayırt etme gücü, kişinin akla uygun surette hareket edebilme, fiillerinin sebep ve sonuçlarını idrak edebilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır²⁷. Ayırt etme gücü nisbi bir kavramdır ve mevcut olup olmadığı her olay için ayrı ayrı belirlenmelidir²⁸.

Fiil ehliyetinin bir diğer unsuru olan erginlik, kanunun öngördüğü erginlik yaşına gelme veya kanunun öngördüğü başka bir yolla ergin duruma getirilme olarak tanımlanabilir²⁹. Yaş erginliği TMK.m.11/I'de düzenlenmiştir. Bu hükme göre "Erginlik onsekiz yaşın doldurulmasıyla başlar." Türk hukukunda erginlik, yaş erginliğinin yanı sıra evlenme ile (TMK.m.11/II) ve hakim kararıyla da (TMK.m.12) kazanılabilir³⁰. TMK.m.124 gereğince kural olarak onyedinci yaşını dolduran kişi, istisnaen de onaltı yaşını dolduran kişiler evlenme yoluyla erginlik kazanabilir. Hakim kararıyla erginlik kazanmanın koşulları ise onbeş yaşın doldurulması, küçüğün kendi isteği ve velisinin rızasıdır. Bu çerçevede evlenme veya hakim kararıyla erginlik kazanmış olan kişiler de, fiil ehliyetinin diğer unsurlarını da sağlamış olmaları kaydıyla, tam fiil ehliyetine sahiptirler.

Fiil ehliyeti için gerekli olan son unsur kısıtlı olmamadır. Kısıtlılık sebepleri TMK.m.405 vd. maddelerinde düzenlenmiştir.

Resmi vasiyetname düzenlenmesine katılabilmek için tam fiil ehliyetine sahip olmak gerekir. Dolayısıyla tam fiil ehliyetine sahip olmayan sınırlı ehliyetliler resmi vasiyetname düzenlenmesine katılamazlar³¹.

Kanun 01.01.2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir, bk. <https://www.fedlex.admin.ch/eli/oc/2011/114/de> (ET.14.07.2024)

²⁶ TMK.m.13: "Yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan herkes, bu Kanuna göre ayırt etme gücüne sahiptir."

²⁷ Dural/Öğüz, No. 287; Öztan, Kişiler, s. 141.

²⁸ Dural/Öğüz, No. 305; Oğuzman/Seliçi/Oktay/Özdemir, No. 177; Öztan, Kişiler, s. 149.

²⁹ Oğuzman/Seliçi/Oktay/Özdemir, No. 189; Dural/Öğüz, 2017, No. 259.

³⁰ Dural/Öğüz, No. 264 vd.; Oğuzman/Seliçi/Oktay/Özdemir, No. 194 vd.; Öztan, Kişiler, s. 134 vd.

³¹ Öztan/Öztan, 3599; Doktrinde bazı yazarlar tarafından kabul edilen (Oğuzman/Seliçi/Oktay/Özdemir, No. 344; Öztan, Kişiler, s. 221 vd.) sınırlı ehliyetliler grubu ise esasen fiil ehliyetine sahiptir. Sınırlı ehliyetliler kendilerine yasal danışman atanan kişiler olarak tanımlanmaktadır. TMK.m.429'a göre kendisine yasal danışman atanan kişiler, kısıtlanmasında yeterli sebep bulunmamasıyla birlikte korunması bakımından fiil ehliyetinin sınırlandırılması gerekli görülen ergin kişilerdir ve bu kişilere yalnızca bu hükümde sayılan işlerde görüşü alınmak üzere bir yasal danışman atanır. TMK.m.429'da vasiyetnamenin düzenlenmesine tanık veya memur olarak katılamayacakları belirtilmediğinden,

b. Bir Ceza Mahkemesi Kararıyla Kamu Hizmetinden Yasaklılar

TMK.m.536/I gereğince bir ceza mahkemesi kararıyla kamu hizmetinden yasaklılar resmi vasiyetname düzenlenmesine tanık olarak katılamazlar. Söz konusu düzenlemede de açıkça ifade edildiği gibi yasaklılığın ceza mahkemesi kararına dayanması gerekir. İİK'na göre haklarında takip yapılanlar veya bu kanun gereği hakları sınırlanmış olanlar, yasak kapsamında değildir³². Ceza mahkemesi kararıyla kamu hizmetinden yasaklılık, TCK.m.53/I'de düzenlenmiştir³³. Bu hükme göre, “(1) Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak; a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten, b) Seçme ve seçilme ehliyetinden (...), c) Velayet hakkından; vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan, d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan, e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten, yoksun bırakılır.”

c. Okur Yazar Olmayanlar

TMK.m.536/I okur yazar olmayanların resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine katılamayacaklarını hükme bağlamıştır³⁴. Okuma yazma bilmeyen birinin memur olarak atanması zaten imkansızdır. Bu çerçevede okuma yazma bilmeme ancak düzenlemeye tanıklar için söz konusu olabilir.

Okur yazar olmayan kişiler, vasiyetnamenin mirasbırakanın son arzularına uygun olup olmadığını denetleyemeyecekleri için bu kişilerin de katılma yasağı içinde olması yerindedir³⁵.

---

kendilerine yasal danışman atanan sınırlı ehliyetliler vasiyetnamenin düzenlenmesine tanık veya memur sıfatıyla katılabilirler, bk. **Öztan/Öztan**, 3599-3600.

³² **Escher**, Art. 503, No. 4; **Öztan/Öztan**, s. 3560.

³³ TCK.m.53 hükmüne ilişkin olarak bk. **Özbek**, Veli Özer/**Doğan**, Koray/**Meraklı**, Serkan/**Bacaksız**, Pınar/**Başbüyük**, İsa: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 2023, s. 646 vd.; İsviçre'de ise “bir ceza mahkemesi kararıyla kamu hizmetinden yasaklanma” şeklindeki ceza kaldırılmış olduğundan ZGB Art. 503'te hala mevcut olan bu ifadenin uygulanabilirliği kalmamıştır, bk. **Weimar**, Art. 503, No. 4.

³⁴ **Badertscher**, Art. 503, No. 5.

³⁵ Kişinin okur yazar olduğunun kabulü için mutlaka bir okuldan mezun olması zorunlu değildir, bk. YHGK, 24.2.1993, E.1992/2-757 K. 1993/71 “...Böyle bir durumda şahsi-

Ancak hükmün düzenleme amacına göre, fiziksel engeli, hastalığı veya bir kaza sebebiyle okuyamayan veya yazamayan kişilerin de resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine katılmayacaklarının kabulü gerekir. Zira memur belgeyi düzenleyebilecek veya yardımcısının yazdığı belgeyi okuyabilecek durumda olmalıdır. Ayrıca düzenlemeye katılan memur ve tanıkların belgeyi imzalayabilmeleri zorunlu olup el işareti imza yerine geçmez. Bu çerçevede görme engeli olan memur veya tanıklar vasiyetname düzenlenmesine katılmaz³⁶. TMK.m.536'da sağır ve dilsizlerden açıkça söz edilmemiştir. Ancak her ne kadar hükümde açıkça ifade edilmemiş olsa da doktrinde sağır ve dilsizlerin de yasak kapsamında olması gerektiği haklı olarak ifade edilmektedir³⁷.

B. Nisbi Katılma Yasağı: Mirasbırakanın Eşi ve Yakın Hısımlarının Vasiyetnamenin Düzenlenmesine Katılması

1. Nisbi Katılma Yasağının Amacı

TMK.m.536/I'de yasaklanan ikinci grup mirasbırakanın eşi ve kanunda düzenlenmiş olan yakın hısımlarıdır. Söz konusu yasak getirilirken vasiyetname düzenlenmesine katılan kişilerin mirasçı sıfatına sahip olup olmadıkları bir kriter olarak değerlendirilmemiştir. Zira örneğin mirasbırakanın altsoyunun mirasçı olması durumunda anne babasının mirasçı olamayacağı sabittir. Bunun gibi mirasbırakanın kayın hısımlarının mirasçılık sıfatına sahip olmadıkları da ortadadır. Buradan hareketle nisbi katılma yasağının mirasbırakanın eşi dışındaki kişiler için hısımlık ilişkisine bağlı olarak getirildiği sonucuna varılmaktadır.

TMK.m.536/II'de sayılan kişilerin, vasiyetname düzenlenmesine katılması durumunda tarafsız davranmama ve mirasbırakanı etkileme riski yüksektir. Mirasbırakanın eşi, kan hısımları ve evlatlığı belirli koşullar altında mirasçı olma hakkına sahiptir ve mirasbırakan tarafından yapılan bir vasiyetname, bu kişileri kendi miras haklarıyla ilgili beklentileri konusunda

---

din okuma yazma bilmediğinin açık seçik, duraksamaya yer vermeyecek biçimde kanıtlanması gerekir. Davacının bir kısım tanıklarına karşı davalı şahitleri Sadık Demir'in okur yazar olduğunu da haber vermişlerdir. Okur yazar kabul edilmek için okul bitirip diplomalı olmaya da gerek yoktur; O halde kanıtlanmayan davanın reddine karar vermek gerekirken yazılı biçimde hüküm kurulması Yasaya aykırıdır...direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı (BOZULMASINA)" (www.kazanci.com, ET.30.06.2024).

³⁶ Jeitziner, Art. 503, No. 15; Weimar, Art. 503, No. 5.

³⁷ Dural/Öz, No. 320; Jeitziner, Art. 503, No. 15; Aksi yönde Tuor, Art. 503, No. 8.

hayal kırıklığına uğratabilir. Ayrıca yaşam deneyimleri göstermektedir ki mirasa ilişkin beklentiler sıklıkla mirasbırakanın yakın hısımlarını da ilgilendirmektedir. Dolayısıyla kimlerin mirasçı olacağı, vasiyetname düzenlenmesi halinde ise kimlerin miras hakkını alamayacağı veya daha az alacağı konusu, mirasbırakanın yakın hısımları ve onların eşlerinin menfaatlerini önemli ölçüde etkiler. Bu durum, söz konusu kişilerin tarafsız davranmama riskini beraberinde getirir. Vasiyetnameye katılan kişilerin tarafsız olmaması ise mirasbırakanın son arzularını özgürce açıklayabilmesine engel teşkil eder. Hatta bu kişilerde mirasbırakanı etkileme niyeti olmasa bile, mirasbırakanın bu kişilerin önünde irade açıklamasında bulunurken kendisini özgür hissetmemesi de mümkündür. Bu çerçevede vasiyetnamenin düzenlenme sürecinin mirasa ilişkin beklentileri etkilenebilecek kişilerin etkisi ve yönlendirmesi olmaksızın gerçekleştirilebilmesi için mirasbırakanın yakınlarının vasiyetname yapma sürecine katılımlarının engellenmesi gerekli görülmüştür. Buradaki yönlendirme (manipülasyon), aldatma ve korkutma gibi irade sakatlığı boyutuna ulaşmayan ancak kişinin kendi çıkarlarına uygun olacak şekilde mirasbırakanın vereceği kararı etkilemeye yönelik her türlü davranış olarak ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak TMK.m.536'daki mirasbırakanın yakınlarına ilişkin yasak, vasiyetnameye katılan kişilerin tarafsızlığının sağlanması amacıyla getirilmiştir³⁸.

Söz konusu düzenlemedeki yasakların kanunun amacına aykırı olarak genişletilemeyeceği açıktır. Zira Miras hukuku sisteminde ölüme bağlı tasarruf özgürlüğü öncelikli olup yasal sınırlar içinde yapılmış bir ölüme bağlı tasarrufun varlığı halinde yasal intikal kuralları uygulama alanı bulmayacaktır³⁹. Dolayısıyla mirasbırakanın artık değiştiremeyeceği bir zamanda kanunda kastedilmemiş bir yasaklama getirilerek tasarrufun geçersizliğinin ileri sürülmesi ölüme bağlı tasarruf özgürlüğünün önceliği ile bağdaşmaz. Bu sebeple mirasbırakanla veya resmi memur ile hizmet ilişkisi içinde olan kişiler, mirasbırakanın nişanlısı, mirasbırakanın vasisi vasiyetname düzenlemesine katılabilirler⁴⁰.

³⁸ Weimar, Art. 503, No. 2, No. 6; Çabri, No. 917; TMK.m.536/I'in tamamı için bu yönde Öztan/Öztan, s. 3599; 14. HD, 06.10.2020, E. 2019/3626, K. 2020/5850: "Kanun koyucu, Türk Medeni Kanununun 536/I. maddesine tanıkların ve resmi memurun tarafsızlığının sağlanmasını istediği için böyle bir hükmü düzenlemiştir." (www.kazanci.com, E.T: 26.06.2024)

³⁹ Serozan/Engin, §1, No. 59.

⁴⁰ Dural/Öz, No. 319; Escher, Art. 503, No. 9; Tuor, Art. 503, No. 9.

2. Nisbi Katılma Yasaklısı Kişiler

a. Mirasbırakanın Üstsoy ve Altsoy Kan Hısımları

Vasiyetçinin üstsoy ve altsoy kan hısımları düzenlemeye katılma yasağı içindedirler. Üstsoy ve altsoy kan hısımlarının yasak kapsamında değerlendirilebilmesi için mirasbırakan ile düzenlemeye katılan kişi arasında soybağının kurulmuş olması gerekir⁴¹.

Altsoy ve üstsoy için hiçbir derece sınırlaması yoktur. Ayrıca bu kişilerin yasak kapsamında olmaları için mirasçı olmaları da gerekli değildir⁴². Örneğin, mirasçuları üç oğlu olan mirasbırakan, bir resmi vasiyetname düzenlemiş ve bu vasiyetnameye torunu tanık olarak katılmışsa, bu vasiyet de TMK.m.536/I gereği yasak kapsamına girer. Bu çerçevede vasiyetçinin babası, dedesi, çocuğu, torunu vasiyetname düzenlenmesine tanık olarak katılamaz⁴³.

b. Mirasbırakanın Kardeşleri

TMK.m.536/II gereğince mirasbırakanın kardeşleri yasak kapsamındadır. Mirasbırakanın yarım kan kardeşleri de vasiyetname düzenlemesine katılamazlar⁴⁴. Zira mirasbırakan tarafından yapılacak bir vasiyetname yarım kan kardeşlerin menfaatlerini de etkileyebileceği için, tarafsız davranmama riski, yarım kan kardeşler için de mevcuttur. Buna karşılık üvey kardeşler, mirasbırakanla aralarında herhangi bir hısımlık ilişkisi olmadığı için yasak kapsamında değildir⁴⁵.

⁴¹ **Escher**, Art. 503, No.4; **Çabri**, No. 920, Bununla birlikte **Çabri**, vasiyetçi ile arasında soybağı olmayan kişinin vasiyetin düzenlenmesine memur veya tanık olarak katılması durumunda, vasiyetin iptaline ilişkin dava açılırsa, hakim MK.m.1/II'den hareketle soybağı ilişkisi kurulmadan da vasiyetnamenin iptaline karar verebilmesi gerektiğini ancak bu durumda öncelikle mirasbırakan ile katılan kişi arasındaki kan bağının belirlenmesi gerektiğini ifade etmektedir, bk. No. 920; Kanaatimiz soybağı ilişkisi kurulmadığı sürece hısımlıktan söz edilemeyeceği için vasiyetçi ile aralarında soybağı kurulmuş olan kişilerin yasak kapsamında olmayacağı yönündedir.

⁴² **Çabri**, No. 920; **Dural/Öz**, No. 314.

⁴³ **Dorjee-Good/Dardel**, Art. 503, No. 3.

⁴⁴ **Dorjee-Good/Dardel**, Art. 503, No. 3; **Weimar**, Art. 503, No. 6; **Yarg. 3. HD**, T.20.10.2015, E. 2015/4606, K. 2015/16223: "...Somut olayda; iptali talep edilen vasiyetnamenin düzenlenmesi sırasında, muris Mehmet... 'nin baba bir anne ayrı kız kardeşi Kadriye'nin eşi Osman .... 'nin tanık olarak yer aldığı, buna göre vasiyetnamenin TMK'nin 536. maddesine aykırı düzenlendiği, TMK'nin 557 maddesi gereğince vasiyetnamenin iptali gerektiği açıktır..." (**Tekdoğan**, s. 485)

⁴⁵ **Weimar**, bunun gerekçesi olarak üvey kardeşlerin miras beklentisi olmamasını göstermektedir, bk. Art. 503, No. 6; Üvey kardeşlerin de yasak kapsamında olduğu yönünde bk. **Dorjee-Good/Dardel**, Art. 503, No. 3; **Escher**, Art. 503, No. 6.

c. Evlatlık ve Evlat Edinenin Durumu

TMK.m.536'da altsoy kan hısımlarının düzenlemeye katılmayacağı hükme bağlanmış ancak evlatlık ve evlat edinene ilişkin bir hüküm getirilmemiştir. Doktrinde bu konuda farklı görüşler vardır: ESCHER'e göre sadece evlatlık evlat edinenin yapacağı resmi vasiyetnameye katılmayacaktır çünkü evlatlık evlat edinenin yasal mirasçısıdır⁴⁶. Bu görüşe karşılık bir diğer görüş, katılma yasağının evlatlığın yanı sıra evlat edinen kişi bakımından da geçerli olması gerektiği yönündedir⁴⁷. Buna göre, katılma yasağı mirasçılık sıfatına değil hısımlık ilişkisine bağlıdır, bu sebeple evlat edinenin de yasak kapsamında olduğunun kabulü gerekir⁴⁸. Bunun yanı sıra mirasbırakanın kanunda sayılan hısımlarının yasaklanmasının sebepleri, evlatlık ve evlat edinen için de geçerlidir⁴⁹.

Bizim kanaatimiz de hem evlatlığın hem de evlat edinenin yasak kapsamında olduğu yönündedir. Çünkü evlat edinme ilişkisi, evlatlıkla evlat edinen arasında soybağının ve hısımlık ilişkisinin kurulmasını sağlar. Yasağın temelinde hısımlık ilişkisi olduğundan evlatlığın da evlat edinen tarafından düzenlenen vasiyetnameye katılmasının yasak kapsamında olduğu kabul edilmelidir. Ayrıca evlatlığın altsoyu da evlat edinen açısından katılma yasağı kapsamındadır⁵⁰. Zira TMK.m.500/I, c.1 hükmü gereğince "Evlâtlık ve altsoyu, evlât edinene kan hısımları gibi mirasçı olurlar."

Bu görüş çerçevesinde evlatlık ve evlat edinen birbirinin yaptığı vasiyetnameye katılmayacağı gibi evlat edinenin eşi, evlatlığın yaptığı vasiyetnameye; evlatlığın eşi de evlat edinenin düzenlediği vasiyetnameye katılmayacak kişiler arasındadır⁵¹.

d. Mirasbırakanın Eşi ve Katılma Yasağı Olan Hısımlarının Eşleri

Mirasbırakanın eşi ve katılma yasağı olan kişilerin eşleri, düzenlemeye katılma yasağı kapsamındadır. Buna göre mirasbırakanın üstsoy ve altsoy kan hısımlarının ve kardeşlerinin eşleri vasiyetname düzenlemesine katıla-

⁴⁶ Escher, Art. 503, No. 6; Aynı yönde Antalya/Sağlam, No. 469; İnan/Ertaş/Albaş, No. 491.

⁴⁷ Çabri, No. 921; Dural/Öz, No. 315, dp. 131; Evlat edinme ilişkisi diyerek bu yönde Dorjee-Good/Darde, Art. 503, No. 3; Jeitziner, BSK, Art. 503, No. 12.

⁴⁸ Dural/Öz, No. 315, dp. 131.

⁴⁹ Çabri, No. 921.

⁵⁰ Çabri, No. 921, dn. 1658.

⁵¹ Evlatlığın eşinin evlat edinenin vasiyetnamesine tanık olarak katılmayacağına ilişkin olarak bk. Yarg. 2. HD, T. 30.01.1973, E. 1972/7895, K. 1973/419 (www.kazanci.com, ET.09.07.2024).

mazlar. Örneğin mirasbırakanın üvey anne ve babası, gelini ve damadı, kardeşinin eşi yasak kapsamındadır⁵². Üstsoy ve altsoy açısından sınırlama olmadığını daha önce ifade etmiştik. Dolayısıyla mirasbırakanın büyükanne ve büyükbabasının eşleri ile torununun eşi⁵³ de vasiyetname düzenlemesine katılması yasak olan kişiler arasındadır⁵⁴.

Mirasbırakanın eşi ve yakın hısımların eşlerinin evlilik devam ettiği sürece yasak kapsamında olduğu hususu sabittir. Ancak, evlilik sona erdik-

⁵² Ancak mirasbırakanın eşinin kardeşi yasak kapsamında değildir, bk. **Hatemi**, Hüseyin: Miras Hukuku, İstanbul 2018, §7, No. 27.

⁵³ **Yarg. 7. HD, 09.01.2024, E. 2022/6938, K. 2024/76**: “Somut olayda vasiyetname tanıklarından ...'nin murisin torunu olan ...'nin eşi olduğu, resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine vasiyetçinin altsoy kan hısımlarının eşlerinin tanık olarak katılmayacağına anlaşılmış olmasına göre 05.04.2018 tarihli vasiyetnamenin iptali yönünde kurulan hükümde bir isabetsizlik bulunmamaktadır.” (www.kazanci.com, E.T: 26.06.2024); **Yarg. 7. HD, 23.10.2023, E. 2023/1764, K. 2023/4965**: “İlk Derece Mahkemesi'nin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; “...nüfus kayıtlarının incelenmesinden vasiyetnamede tanık olarak yer alan ...'ün, davalı ...'ün kızı, aynı zamanda murisin torunu olan ... ile evli olduğu, ...vasiyetnamenin düzenlenmesi sırasında tanık olarak yer almaması gereken ...'ün tanık olarak yer aldığı, davacının ... ıslah dilekçesi vererek iddiasını genişlettiği, şekle aykırılık nedeniyle davaya konu vasiyetnamenin davacılar yönünden iptali gerektiği...” şeklindeki gerekçe ile “davanın kabulüne” karar verilmiştir...” (www.kazanci.com, E.T: 26.06.2024).

⁵⁴ Ancak Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, 2019 tarihli bir kararında, mirasbırakanın torununun eşinin tanık olarak katıldığı bir vasiyetnameyi TMK.m.536/II kapsamında değerlendirmiş ve yalnızca tanığın kayınpederine yapılan kazandırmanın iptali gerektiği kanaatine varmıştır. Olayda TMK.m.536/I gereğince katılma yasağı mevcut olduğundan (mirasbırakanın altsoyunun eşi) vasiyetnamenin tamamının iptali gerekmekteydi. Bunun yanı sıra tanığın kayınpederi ve kayınvalidesi TMK.m.536/II çerçevesinde kazandırma yasağı kapsamında değildir, bk. **3. HD, 27.6.2019, E. 2019/3204 K. 2019/5938**: “Mahkemece; vasiyetname tanığı olan H...’in, vasiyetname düzenlendiği tarihte miras bırakanın alt soyu olan torununun eşi olduğu, aslen vasiyetname tanığı olamayacağı, buna rağmen tanıklık yaptığı, tanıklığı sonucu kayınpederi ve kayınvalidesi olan M... ve H...’a ölüme bağlı tasarruflarda bulunduğu, şekli anlamda bozukluk söz konusu olduğundan hısıma yapılan vasiyet kısmının iptali gerektiği; diğer davalılar anlamında vasiyetnamenin iptalini gerektirir durum bulunmadığı gerekçesiyle, hısıma yapılan tasarruf kısmı yönünden vasiyetnamenin iptaline karar verilmiştir. - Dosya kapsamında bulunan nüfus kayıtlarının incelenmesinde; davalı M...’in vasiyetname tanığı olan H...’in kayınpederi olduğu ancak, davalı H...’in vasiyetname tanığı olan H...’in kayınvalidesi olmadığı, dolayısıyla vasiyetname tanığının vasiyetname düzenlenmesine katılması sebebiyle davalı H... yönünden hısıma yapılan kazandırma bulunmadığı anlaşılmaktadır. O halde mahkemece; vasiyetname tanığının vasiyetname düzenlenmesine katılması sebebiyle davalı H... yönünden hısıma yapılan kazandırma bulunmadığı gerekçesiyle, davalı H... yönünden de davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.” (Tekdoğan, s. 491)

ten sonra mirasbırakanın eski eşinin ve mirasbırakanın yakın hısımlarının eski eşlerinin vasiyetname düzenlemesine memur veya tanık olarak katılıp katılamayacağına ilişkin olarak farklı görüşler ileri sürülmüştür⁵⁵:

Bu konudaki bir görüş, hem mirasbırakanın eşi hem de yakın hısımlarının eşleri yönünden yasağın, yalnızca evlilik devam ettiği sürece mevcut olduğu yönündedir. Dolayısıyla evlilik sona ermişse artık bu kişiler ve mirasbırakanın eşi vasiyetname düzenlemesine katılabilir⁵⁶. ESCHER/ESCHER mirasbırakanın yakın hısımlarının eski eşlerinin vasiyetname düzenlemesine katılabileceği yönündeki görüşü şu gerekçelerle açıklamaktadır: Yakın hısımların eski eşlerinin evliliğin sona ermesiyle birlikte artık mirasta önemli bir menfaatleri kalmamıştır. Ayrıca TMK.m.536'da kayın hısımlığı kavramına yer verilmediği için, TMK.m.18/II hükmü de bu sonuca varılmasına engel teşkil etmez, çünkü TMK.m.18/II'de verilen tanım TMK.m.536 için geçerli değildir⁵⁷.

Bu görüş çerçevesinde varılan sonuç şu şekilde olmaktadır: Örneğin Mehmet ve Beyza evlidir ve Mehmet'in Ahmet adında bir kardeşi vardır. Ahmet de Ceyda ile evlidir. Böyle bir durumda Mehmet ve Beyza evli iken Mehmet'in düzenlediği vasiyetnameye, Beyza, Ahmet ve Ceyda tanık veya memur olarak katılamayacaktır. Zira Beyza mirasbırakanın eşidir. Ahmet mirasbırakanın kardeşidir ve Ceyda da mirasbırakanın kardeşinin eşidir. Ancak Mehmet ve Beyza boşanmışlarsa, Mehmet'in düzenlediği vasiyetnameye Beyza tanık olarak katılabilir. Zira artık aralarındaki evlilik birliği sona ermiştir. Ahmet ve Ceyda'nın da boşanması durumunda Ceyda da Ahmet'in düzenlediği resmi vasiyetnameye katılabilecektir.

Bu konudaki bir başka görüş hem mirasbırakanın eşi hem de mirasbırakanın yakın hısımlarının eşleri yönünden, evliliğin sona ermesinden sonra da yasağın devam ettiği yönündedir⁵⁸. Yukarıdaki örnek bu görüş çerçeve-

⁵⁵ Noterlik Kanunu'nun 76. maddesinin 2. bendindeki "*Aralarında evlilik birliği kalmamış olsa bile ilgililerden birinin karı veya kocası*"nın, noter, tanık, tercüman veya bilirkişi olarak noterlik işlemine katılamayacağına ilişkin hüküm, bir düzen hükmü olduğundan bu tartışma açısından belirleyici değildir. Çünkü TMK.m.536'ya uygun şekilde yapılmış bir vasiyetname Noterlik Kanunu'ndaki hükümlere aykırı olsa bile geçerli olacaktır.

⁵⁶ **Badertscher**, Art. 503 No. 5; **Dorjee-Good/Dardel**, Art. 503, No. 3; **Jeitziner**, BSK, Art. 503, No. 12; **Öztan/Öztan**, bu görüşün gerekçesini, madde metninde "eşleri" ibaresine yer verilmesi olarak açıklamaktadır, bk. s. 3601; Mirasbırakanın eşi açısından bu yönde bk. **Antalya/Sağlam**, No. 469.

⁵⁷ **Escher/Esher**, Art. 503, No. 8.

⁵⁸ **Şener**, Esat: Vasiyet Hukuku, Ankara 1995, s. 36; Görüşün eleştirisi için bk. **Dural/Öz**, No. 317.

sinde değerlendirildiğinde Mehmet ve Beyza boşandıktan sonra Beyza Mehmet'in vasiyetnamesine tanık olarak katılamayacağı gibi Ahmet ve Ceyda'nın boşanması durumunda da Ceyda Mehmet'in düzenlediği vasiyetnameye katılamayacaktır.

Bir diğer görüş ise konuyu mirasbırakanın eşi ve katılma yasağı olan kişilerin eşleri yönünden ayrı ayrı değerlendirmektedir⁵⁹. DURAL/ÖZ'e göre⁶⁰ eşlerden birinin diğer eşin yaptığı vasiyetnameye katılma yasağı evlilik birliği devam ettiği sürece mevcut olup evliliğin sona ermesiyle birlikte bu yasak ortadan kalkar. Ancak mirasbırakanın resmi vasiyetnameye katılması yasak olan kan hısımlarının eşlerinin yasakları devam eder. Bu görüşün dayanağı TMK.m.18/II'dir. Bu hükme göre, "*Kayın hısımlığı, kendisini meydana getiren evliliğin sona ermesiyle ortadan kalkmaz.*" WEIMAR da eşlerin vasiyetname yapılıp yapılmamasındaki menfaatlerinin, evliliğin sona ermesinden sonra da devam edeceğini ifade etmekte ve bu menfaatlere örnek olarak söz konusu kişilerin nafaka yükümlülüğünü göstermektedir⁶¹.

Bu görüş çerçevesinde örnek olayda Mehmet ve Beyza boşandıktan sonra Beyza Mehmet'in vasiyetnamesine tanık olarak katılabilecektir çünkü evlilik birliği sona ermiştir. Ahmet ve Ceyda'nın boşanması durumunda ise Ceyda Mehmet'in düzenlediği vasiyetnameye katılamayacaktır. Hatta Beyza, eski eşi Mehmet'in düzenlediği vasiyetnameye katılabilirken, eski eşinin kardeşi Ahmet'in düzenlediği vasiyetnameye katılamayacaktır.

Yargıtay'ın tespit edebildiğimiz bir kararında evlilik birliği sona erse bile mirasbırakanın yakın hısımlarının eşleri açısından yasağın devam ettiğinin kabul edildiği görülmektedir⁶².

⁵⁹ **Dural/Öz**, No. 316; Mirasbırakanın eşi veya yakın hısımlarının eşleri ayrımını açıkça yapmaksızın metin içindeki yeri ve ZGB Art. 21/II'ye yaptığı atıf sebebiyle bu görüşte **Weimar**, Art. 503, No. 6; **Escher**, 2. baskıda bu görüşü savunmuş ve kanundaki düzenleme çerçevesinde varılan bu sonucu eleştirmiştir; Escher'e göre mirasbırakanın eşi ile mirasbırakanın kan hısımlarının eşleri arasındaki bu farklılık bir çelişki oluşturmaktadır. Bu sebeple Kanun katılma yasağını boşanmış eş için de düzenlemiş olsaydı ve bu çelişkiye sebep olmasaydı daha doğru olacaktır, bk. Art.503, No.8; Ancak daha sonra görüşünü değiştirmiş ve mirasbırakanın kan hısımlarının eşlerinin, evliliğin sona ermesi halinde mirasbırakanın yaptığı vasiyetnameye katılabileceğinin kabulü gerektiğini ifade etmiştir, bk. **Escher/Escher**, Art. 503, No. 8.

⁶⁰ **Dural/Öz**, No. 318.

⁶¹ **Weimar**, No. 6.

⁶² **Yarg. 2. HD, T.08.03.1977, E. 1977/1882, K. 1977/1969**: "...Tanıklardan (A.A.T.) nin vasiyet edenin eniştesi olduğunda uyumsuzluk yoktur. Her ne kadar vasiyet gününde vasiyetçinin kardeşi ve tanıdığı eşi olan (M.M.) ölmüş ve evlilik ilişkisi ortadan kalkmış ise de, evlenmenin herhangi bir sebeple sona ermesi, sıhri hısımlığı ortadan kaldırmaz.

Bu konuda bizim kanaatimiz evlilik birliği sona ermiş olsa bile mirasbırakanın yakın hısımlarının eski eşlerinin düzenlemeye katılma yasağının devam etmesi gerektiği yönündedir. Bu görüşün dayanağı kendisini meydana getiren evlilik sona erse bile kayın hısımlığının ortadan kalkmayacağına ilişkin TMK.m.18/II hükmüdür. Mirasbırakanın yakın hısımları için düzenlemeye katılma yasağı getirilmesinin amacının, bu kişilerin tarafsız davranmama ve mirasbırakanı etkileme riski olduğu yukarıda belirtilmişti. Esasen bu risk evlilik birliği sona erdikten sonra da devam etmektedir. Zira evlilik birliğinin sona ermesi, mirasbırakan tarafından yapılacak bir vasiyetnameyi bu kişilerin ilgi alanından çıkarmamaktadır. Örneğin, mirasbırakanın damadı ile kızının evliliği sona ermiş olsa bile, mirasbırakanın damadı, düzenlenecek vasiyetname hangi şartlar altında en lehine olacak idiyse, vasiyetnamenin o şekilde düzenlenmesini isteyecektir. Damadın, iyi ilişkiler kurduğu bir çocuğu var ise, o çocuk lehine kazandırmalarda bulunması için mirasbırakanı yönlendirmek isteyeceği açıktır. Böyle bir durum mirasbırakanın son arzu-larını etki altında kalmadan özgürce açıklamasına engel teşkil edecektir. Bu sebeple kanaatimiz yakın hısımların eşlerine ilişkin yasakların, evlilik birliği sona ermiş olsa bile devam etmesi gerektiği yönündedir.

Mirasbırakanın eşi yönünden ise, mevcut düzenlemede evlilik birliği sona erdikten sonra düzenlemeye katılma yasağının devam edeceğine ilişkin bir yasal dayanak yoktur. Zira kanun metninde açıkça “mirasbırakanın eşi” ifadesi geçmektedir. Bu sebeple mevcut yasal düzenleme gereğince mirasbırakanın eski eşinin vasiyetname düzenlemesine katılabileceği sonucuna varılmaktadır. Ancak yasağın amacı çerçevesinde mirasbırakanın eski eşinin yasak kapsamında olması gerekir. Zira mirasbırakanın eski eşinin de vasiyetname yapılmasında veya yapılmamasında menfaati olma ihtimali mevcuttur. Örneğin mirasbırakanın eski eşinin, mirasbırakan ile olan ortak çocukları lehine bir vasiyetname düzenlenmesi konusunda mirasbırakanı yönlendirme riski mevcuttur. Bunun yanı sıra yakın hısımların eski eşlerine ilişkin yasak devam etmekteyken, mirasbırakanın eski eşinin düzenlemeye katılmasının yasak kapsamında olmaması çelişkili bir durum oluşturmaktadır. Bu sebeple olması gereken hukuk açısından mirasbırakanın eski eşinin de TMK.m.536 kapsamına alınması uygun olacaktır⁶³.

Medeni Kanun'un 18. maddesi, Mahkemenin sandığı gibi sağ kalan karı kocayı ayrık tutmuş değildir. O halde bu şekil eksikliği de iptali gerektirir (M.K.500)." (www.kazanci.com, ET.09.07.2024)

⁶³ Escher, Art. 503, No. 8; bk. yuk. dp. 59.

VI. KAZANDIRMA YASAĞI

A. Kazandırma Yasağının Kişi Bakımından Kapsamı

TMK.m.536/II hükmü ile vasiyetname düzenlemesine katılan kişilere ve bu kişilerin eşleri ile kanunda düzenlenmiş olan yakın hısımlarına kazandırma yapılması yasaklanmıştır⁶⁴.

Hükmün amacı, vasiyetname düzenlemesine katılan resmi memur ve tanıkların, mirasbırakanı zorlayarak kendi lehlerine bir durum oluşturmalarının engellenmesidir⁶⁵. Burada zorlama ile kastedilen korkutma boyutuna varmayan ancak mirasbırakanı gerçekte istemediği bir irade beyanında bulunmaya mecbur hissettiren söz veya davranışlardır. Kanunkoyucu bu durumu engellemek için memur ve tanıklar ile bu kişilerin kazandırma yapmak isteyebileceği belirli yakınlıktaki kişileri yasak kapsamına almış ve TMK.m.536/I'de mirasbırakanın yakınları için yaptığı düzenlemeyi, TMK.m.536/II'de de aynen tekrar etmiştir⁶⁶. Dolayısıyla TMK.m.536/I kapsamında mirasbırakanın yakınları için yapmış olduğumuz değerlendirmeler, TMK.m.536/II için de geçerlidir. Bu hüküm gereğince yasak kapsamında olan kişiler, düzenlemeye katılan memur ve tanıklar, memur ve tanıkların üstsoy ve altsoy kan hısımları, kardeşleri, memur ve tanıkların eşleri ile memur ve tanıkların hükümde adı geçen yakın hısımlarının eşleridir⁶⁷. Buna göre memur ve tanıkların kardeşlerinin eşleri yasak kapsamındayken, eşlerinin kar-

⁶⁴ 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi'nin 483. maddesinde bir unutmama sonucu olarak bu düzenlemeye yer verilmemişti. Ancak bu boşluk uygulamada EMK.m.500/II hükmü dikkate alınarak ve kaynak İsviçre Medeni Kanunu dikkate alınarak doldurulmuştu, bk. **Yarg. 2. HD, T. 24.2.1992, E. 1992/1918, K. 1992/2097** (www.kazanci.com, ET.09.07.2024).

⁶⁵ **Akbiyık**, s. 77; **Çabri**, No. 927, bk. ve karşı. **Weimar**, Art. 503, No. 10.

⁶⁶ **Jeitziner**, BSK, Art. 503, No. 17.

⁶⁷ **Yarg. 2. HD, T.07.06.1979, E. 1979/4526, K. 1979/4718**: "*Vasiyetnamede tanık olarak dinlenen Ayla'nın, yararına vasiyet yapılanlardan Özen'in kocasının kız kardeşi olduğu ileri sürülmüştür. Öyle ise az önce açıklanan yasaklama karşısında, Ayla ile Özen'in gelin görünce olup olmadığının araştırılması, iddia gerçekleşirse vasiyetin Özen'le ilgili bölümünün geçersiz sayılması bu kısmın iptâl olunması gerekir.*" (www.kazanci.com, ET.09.07.2024); Yargıtay uygulamasına bakıldığında kazandırma yasağının kanun kapsamından daha geniş bir şekilde uygulandığı kararlara rastlanmaktadır. Örneğin Yargıtay 2. Hukuk Dairesi bir kararında vasiyetnamede lehine kazandırma yapılan kişinin teyzesi olduğu ve tüm kazandırmaların bu kişiye yapılmış olduğu gerekçesiyle vasiyetnamenin tamamını iptal etmiştir, bk. **Yarg. 2. HD, T. 24.05.2007, E. 2006/15414, K. 2007/8764**: *Vasiyetname lehdarı; tanık ...'ün teyzesi olduğundan ve tüm temlikler bu lehdara yapıldığından vasiyetnamenin tümünün iptali gerekir.*" (www.kazanci.com).

deşleri yasak kapsamında değildir⁶⁸. Bunun yanı sıra görüşümüze göre resmi memur ve tanıkların evlatlıklarına ve evlat edinenlerine yapılan kazandırmalar yasak kapsamında olduğu gibi resmi memur ve tanıkların eski eşlerine ve hısımlarının eski eşlerine yapılan kazandırmalar da yasak kapsamına dahildir.

Kazandırma yasağı kapsamına girmeyen bir diğer durum düzenlemeye memur veya tanık olarak katılan kişilerin, vasiyeti yerine getirme görevlisi olarak atanmasıdır. Zira ilgili kişinin vasiyeti yerine getirme görevlisi olarak atanması durumunda alacağı ücret, kendisine yapılan bir kazandırma olmayıp yaptığı işin karşılığıdır⁶⁹. Ancak vasiyeti yerine getirme görevlisi için belirlenen ücret yaptığı işin karşılığını aşmaktaysa mirasbırakanın iradesinin yorumlanması yoluyla bir sonuca varılması gerekir. Mirasbırakanın iradesi gerçekte vasiyeti yerine getirme görevlisi atamak değil de yalnızca kazandırma yapmaksa bütün kazandırmanın iptali yoluna gidilmelidir. Ancak mirasbırakan bu kişiyi gerçekten vasiyeti yerine getirme görevlisi olarak atamak isterken, bu kişinin görevi sebebiyle alacağın ücretin çok üstünde bir miktar belirlemişse yalnızca aşan kısmın iptali söz konusu olabilir.

Vasiyetname ile tüzel kişi lehine bir kazandırma yapılması durumunda, tüzel kişinin yetkili organının vasiyetnamenin düzenlenmesine noter veya tanık sıfatıyla katılmasının ise, TMK.m.536/II'ye aykırılık teşkil ettiği kabul edilmektedir. Zira tüzel kişiler fiil ehliyetlerini organları aracılığıyla kullanırlar ve organları aracılığıyla hak sahibi olup borç altına girerler (TMK. m.50). Dolayısıyla organın açıkladığı irade tüzel kişinin iradesidir. Bu sebeple işleme katılan da bizzat tüzel kişinin kendisi olmaktadır⁷⁰.

⁶⁸ TMK.m.536/I için bu yönde **Hatemi**, 7, No. 27; bk. **Yarg. 3. HD, T.08.06.2010, E. 2010/4491, K. 2010/10163**: "...Somut olayda tanık, vasiyetçinin kardeşi veya eşi olmadığı gibi (TMK.'nun 536/1. Maddesi), vasiyetname ile kazandırmada bulunulan kişinin (Melahat Ö...'ün) kardeşinin kocası olduğundan TMK.'nun 536/2. Maddesindeki yasaklanan kişilerden de değildir..." (**Tekdoğan**, s. 487).

⁶⁹ **Badertscher**, Art. 503, No. 7; **Dorjee-Good/Dardel**, Art. 503, No. 4; **Escher/Escher**, Art. 503, No. 10; **Jeitziner**, BSK, Art. 503, No. 18; **Öztan/Öztan**, s. 3602; **Weimar**, Art. 503, No. 9; vasiyetname ile atanan vasiyeti yerine getirme görevlisinin, düzenlemeye katılan kişilerden olmaması durumunda, vasiyeti yerine getirme görevlisine bir kazandırma yapılması da mümkündür, böyle bir durumda söz konusu görev kazandırmayı geçersiz kılmaz, ancak vasiyeti yerine getirme görevlisi aynı zamanda vasiyetnamayı düzenleyen resmi memur ise bu durumda kazandırma geçersiz olacaktır, bk. **Escher/Escher**, Art. 503, No. 11; **Tuor**, Art. 503, No. 11.

⁷⁰ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bk. **Akbiyık**, Cem: "Tüzel Kişi Organının Ölümüne Bağlı Tasarrufun Düzenlenmesine Katılması", Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran 2017, C. 5, S. 1, s. 73-79, s. 77; **Jeitziner**, BSK, Art. 503, No. 14;

B. Kazandırma Yasağının Konu Bakımından Kapsamı

TMK.m.536/II'de düzenlenen "kazandırma" kavramı mirasçı ataması da dahil her türlü malvarlıksal menfaati içerir⁷¹. Bununla birlikte genellikle bu kişilere yapılan kazandırmaların belirli mal bırakma tasarrufu şeklinde olduğu görülecektir. Zira mirasçı atama tasarrufları hakkında mirasbırakan genellikle vasiyetnamenin düzenlenmesi aşamasından çok önce kararını vermiş olacak ve o aşamada bir değişikliğe gitmek istemeyecektir.

Düzenlemeye katılan memur veya tanıklara ya da bu kişilerin yakınlarına yapılan kazandırmanın TMK.m.536/II kapsamında değerlendirilebilmesi için, kazandırmanın karşılıksız olması zorunlu değildir. Bir diğer ifadeyle lehine kazandırma yapılan kişinin, mirasbırakana başka bir menfaat sağlamış veya sağlamayı vaad etmiş olması, TMK.m.536/II'deki iptal sebebinin uygulanmasını engellemez. Örneğin söz konusu kazandırma ivazlı miras sözleşmesi ile veya ölüncüye kadar bakma sözleşmesi ile yapılmış olabilir. Bu durumda da kendisine kazandırma yapılan kişi TMK.m.536/II kapsamında bir kişi ise yapılan kazandırma iptal edilebilirlik yaptırma tabi olacaktır⁷².

Tüzel kişilerde organ kavramının belirlenmesi hakkında bk. **Dural/Ögüz**, No. 1162 vd.; **Oğuzman/Seliçi /Oktay-Özdemir**, s. 269 vd.; Tüzel kişi ortaklıklarında organ sıfatına sahip olmamakla birlikte pay çoğunluğunu elinde bulunduran hakim konumdaki ortakların fiili organ kapsamında değerlendirilmesinin doğru olacağı yönünde bk. **Akbıyık**, s. 76; **Yarg. 3. HD, T.28.09.2009, E. 2009/9367, K. 2009/14112**: "...Anılan maddenin 2. fıkrası ise vasiyetnamenin düzenlenmesine katılan memur ve tanıklar ile bunların alt-soyu ile üstsoylarına mal vasiyet edilemeyeceği hükmüne bağlanmıştır. Lehine mal vasiyet edilen kişinin tüzel kişi olması durumunda tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin tanıklığı halinde tüzel kişinin tanığın mamelekine dahil olup olmadığı önem ifade eder. **Gerçekten tüzel kişinin örneğin ticari bir şirkette pay sahibi olan kişinin tanıklığı ile tüzel kişiye kazandırmada bulunulamayacağı kabul edilebilir.** Bu bakımdan yasada bir boşluğun bulunduğu söz edilemez. Ancak somut olayda lehine mal vasiyet edilen tüzel kişi bir vakıf olup MK'nun madde 101 hükmü gereği vakıf mal topluluğudur ve tanığın mameleki de olduğundan söz edilemeyeceğinden vasiyetin tanık lehine yapıldığından söz edilemez..." (**Tekdoğan**, s. 492-493)

⁷¹ **Öztan/Öztan**, s. 3602; **Badertscher**, Art. 503, No. 7; **Dorjee-Good/Dardel**, Art. 503, No. 3; **Jeitziner**, BSK, Art. 503, No. 18; **Weimar**, Art. 503, No. 9; Ancak İsviçre hukukunda **Escher/Escher** resmi memur ve tanıklar ile onların yakınları lehine yalnızca belirli mal bırakmanın yasak olduğunu ifade etmektedir, bk. Art. 503, No. 10; Bu görüşün sebebi, maddede kullanılmış olan "bedenken" fiilinin "belirli mal bırakma" tasarrufunu ifade etmek için kullanılan teknik bir terim olarak görülmesidir, bu konudaki açıklamalar için bk. **Weimar**, Art. 503, No. 9.

⁷² **Jeitziner**, BSK, Art. 503, No. 18; **Öztan/Öztan**, s. 3602.

VII. DÜZENLEMESİNE KATILMA VE KAZANDIRMA YASAĞINA AYKIRILIĞIN YAPTIRIMI

Miras hukukunda, Borçlar hukukundan farklı olarak geçersizliğin türü iptal edilebilirliktir. Ölüme bağlı tasarrufların şekle aykırı olması da TMK.m.557/b.4'e göre iptal edilebilirlik yaptırımına tabidir.⁷³

Düzenlemeye katılma yasağına (TMK.m.536/I) aykırılığın mevcudiyeti halinde, vasiyetnamenin tamamı iptal edilebilirlik yaptırımına tabidir. Zira bu durumda vasiyetname tanıksız yapılmış gibi bir durum ortaya çıkmakta, bu da vasiyetnamenin şekle aykırı olmasına sebep olmaktadır. TMK.m.536/II'de düzenlenmiş olan kazandırma yasağına aykırılığın mevcut olduğu hallerde ise yalnızca vasiyetnameye tanık veya memur olarak katılan kişilere veya onların yakınlarına yapılan maddi anlamda ölüme bağlı kazandırmaların iptali söz konusu olur⁷⁴. Bu sonuç TMK.m.558/III'de açıkça ifade edilmiştir. Örneğin mirasbırakan vasiyetnamesinde evini oğluna, arabasını kızına, bankadaki parasını ise vasiyetnameye tanık olarak katılan kişiye bırakmışsa, yalnızca tanığa yapılan kazandırma geçersiz olacak, oğluna ve kızına yaptığı kazandırmalar geçerliliğini koruyacaktır⁷⁵. Ancak söz konusu vasiyetnameye tanık olarak katılan kişi, mirasbırakanın kardeşinin eşi ise bu durum vasiyetnamenin tamamının geçersizliğine yol açacaktır.

Ölüme bağlı tasarruflarda yaptırım türünün iptal edilebilirlik olması inceleme konumuz açısından şu noktada önem taşımaktadır: Bir ölüme bağlı tasarrufun aynı anda hem TMK.m.536/I'e hem de TMK.m.536/II'ye aykırı olması mümkündür. Böyle bir durumda davacı TMK.m.536/I'e dayanarak vasiyetnamenin tamamının iptalini talep etmişse sorun yoktur. Ancak davacının yalnızca TMK.m.536/II'ye dayanarak ilgili kişiye yapılan kazandırmanın iptalini dava etmesi halinde, hakimin TMK.m.536/I gereğince vasiyetnamenin tümünü iptal etmesi mümkün müdür? Bir diğer ifadeyle ölüme bağlı tasarrufun iptali davasında hakim ileri sürülen iptal sebepleriyle bağlı mıdır?

Konu doktrinde tartışmalıdır. Tartışmanın temelinde Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 1964 tarihli bir kararı vardır. Bu karara konu olayda, davacı taraf ikrah ve ehliyetsizlik sebebine dayanarak iptal davası açmış, ancak Hukuk Genel Kurulu davacının talebine rağmen "...mahkemece, hemen tes-

⁷³ İptal edilebilirlik ve kesin hükümsüzlük yaptırımlarının karşılaştırılması için bk. **Eren**, İptal, s. 125 vd.; **Eren/Yücer Aktürk**, s. 231-232.

⁷⁴ **Çabri**, No. 928; **Dorjee-Good/Dardel**, Art. 503, No. 1; **Badertscher**, Art. 503, No. 4; **Dural/Öz**, No. 323; **Öztan/Öztan**, s. 3601-3602.

⁷⁵ **Çabri**, No. 929.

pit olunabilecek” bir şekil eksikliği sebebiyle iptale karar verilmesi gerektiği kanaatine varmıştır⁷⁶. Bunun üzerine doktrinde, ölüme bağlı tasarrufun iptali davasının şekil eksikliği dışında bir sebebe dayanarak açılmış olması durumunda, hakimin şekil eksikliğini re’sen dikkate alıp alamayacağı konusunda iki farklı görüş ortaya çıkmıştır⁷⁷.

Hukuk Genel Kurulu kararının yerinde olduğunu ileri süren görüşe göre, hakim yalnızca tarafların ileri sürdüğü maddi vakıalar ve talep sonucu ile bağlı olup tarafların dayandığı kanun hükümleri ve bu hükümlerin nitelendirilmesiyle bağlı değildir. Dolayısıyla hakim HMK.m.33 (HUMK.m.76) gereğince davacının talebini haklı gösteren ve dava dosyasından anlaşılan bütün hukuki sebepleri re’sen dikkate almakla yükümlüdür⁷⁸.

Diğer görüş ise Hukuk Genel Kurulu kararının yerinde olmadığı yönündedir. Bu görüşe göre, hakim davacı tarafından ileri sürülen iptal sebepleriyle bağlıdır ve davacı tarafından ileri sürülmeyen iptal sebeplerini re’sen dikkate alamaz. Zira aksinin kabulü Medeni Kanun’un iptal davası sistemi ile bağdaşmaz⁷⁹.

Bizim kanaatimiz de hakiminin ileri sürülen iptal sebepleriyle bağlı olduğu yönündedir. Yukarıda da ifade edildiği üzere ölüme bağlı tasarrufların şekle aykırı olması iptal edilebilirlik yaptırımına tabidir. Dolayısıyla şekle aykırı bir vasiyetname, mirasbırakanın ölümü ile birlikte geçerli bir tasarruf olarak sonuçlarını meydana getirir. Bu tasarrufa karşı hak düşürücü süre içinde iptal davası açılır ve iptal kararı verilirse, ölüme bağlı tasarruf, mirasın açıldığı andan itibaren geçersiz hale gelir⁸⁰. Ancak tasarrufun iptalinde menfaati olan kişilerin hak düşürücü süre içinde dava açmaması halinde tasarruf geçerliliğini korur⁸¹.

⁷⁶ **YHGK, T.14.10.1964, E. 1963/2/1227, K. 1964/629:** “*ÖZET : 1- İkra ve ehliyetsizlik gibi bir sebebe dayanılarak iptali istenen bir vasiyetnamenin, mahkemece, hemen tespit olunabilecek bir şekli bozukluğu yüzünden iptaline karar verilmek gerekir. (HUMK.74-75) - 2- El yazısı vasiyetin yapıldığı (düzenlendiği) yerin hiç bir tereddüde yer kalmayacak şekilde belgenin metninden anlaşılması gereklidir. - 3- El yazısı vasiyetlerde, düzenleme tarihinin, vasiyetçinin el yazısı ile atılmış olması, geçerliğe ilişkin şekil şartlarındanır. (MK. 485) - 4- Medeni hukuk alanında itiraz niteliğinde bulunan durumlar, dosyaya usulünce girmiş olan kağıtlardan anlaşılmalı ise, bunların, mahkemece re’sen gözönünde tutulması gerekir.*” (www.kazanci.com, ET.14.07.2024)

⁷⁷ **Kocayusufpaşaoğlu**, s. 338-339; **Oğuzman**, s. 194.

⁷⁸ **Kocayusufpaşaoğlu**, s. 339.

⁷⁹ **Oğuzman**, s. 194; **Çabri**, No. 931.

⁸⁰ **Antalya/Sağlam**, No. 1230 vd.; **Dural/Öz**, No. 1017; **Eren**, İptal, s. 138; **Serozan/Engin**, §4, No. 254; **Turan**, s. 108.

⁸¹ **TMK.m.559/II** gereğince iptalin def’i yoluyla ileri sürülebildiği haller saklıdır.

Bozucu yenilik doğuran dava niteliğinde olan iptal davasının bir diğer özelliği, dava sonucunda verilen iptal kararının, yalnızca davanın tarafları açısından hüküm ve sonuç doğurmasıdır. Dava açmamış olan ve kendisine karşı dava açılmamış olan kişiler için vasiyetname geçerli kalmaya devam eder⁸². Örneğin şekle aykırılık sebebiyle geçersiz olan vasiyetnameye karşı yalnızca yasal mirasçılarının bir kısmı iptal davası açmışsa, vasiyetname yalnızca davacılar yönünden iptal edilecek ve diğer mirasçılar açısından geçerliliğini koruyacaktır. Bunun gibi iptal davası vasiyetnameden yararlanan herkese karşı değil de yalnızca bazı kişilere karşı açılmışsa, kendisine dava açılmamış olan kişiler açısından vasiyetname geçerliliğini korumaya devam edecektir.

Bunun yanı sıra iptal edilebilirlik yaptırımını, Kanunkoyucu tarafından belirli kişilerin korunması amacıyla getirilmiştir. İptal hakkına sahip kişilerin bu korumadan yararlanıp yararlanmamaları kendi iradelerine bırakılmış olup kişiler iptal haklarını kullanıp kullanmamakta serbesttirler. Dolayısıyla görülmekte olan bir davada hakim iptal edilebilirliği re'sen dikkate alamaz⁸³. Bu sebeple iptali ileri sürme itiraz değil def'i niteliğindedir⁸⁴. Oysa tartışmanın temelindeki Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararına bakıldığında, kararda ölüme bağlı tasarrufun şekle aykırılığının "itiraz" niteliğinde olduğu kabul edilerek sonuca varıldığı görülmektedir.

Sonuç itibarıyla iptal edilebilirlik yaptırımının niteliği dikkate alındığında kanaatimiz, hakimin davacı tarafından ileri sürülen iptal sebepleri ile bağlı olduğu ve ileri sürülmeyen iptal sebeplerini re'sen dikkate alamayacağı yönündedir.

SONUÇ

TMK.m.536/I'de mutlak ve nisbi katılma yasağı, TMK.m.536/II'de kazandırma yasağı düzenlenmiştir. Mutlak katılma yasağına tabi kişilerin bir vasiyetname düzenlemesine katılmaları durumunda görevlerini sağlıklı bir

⁸² Antalya/Sağlam, No. 1254; Dural/Öz, No. 1017.

⁸³ Atlı, s. 56; Dural/Sarı, No. 1173; Eren, BG, No. 1070. Oğuzman/Barlas, No. 762.

⁸⁴ Atlı, s. 56; Eren, BG, No. 1070; Yargıtay 2. Hukuk Dairesi ise 1959 tarihli bir kararında vasiyetnamenin şekle aykırılığının hakim tarafından re'sen dikkate alınamayacağı yönünde hüküm kurmuştur: **Yarg. 2. HD, T.10.12.1959, E. 6695, K. 6209**: "Davacının istinat ettiği vasiyetnameye karşı davalı müdafaaaten vasiyetnamenin şarta muallak ve gayri ahlaki bulunduğu yolunda bir müdafaa dermeyan etmekle iktifa eylemiştir. Vasiyetnamenin şekline dair bir itiraz davalı tarafından serd olunmamıştır. Böyle bir iddianın dermeyan olunmaması halinde mahkeme re'sen nazara alamaz." (Kocayusufpaşaoğlu, s. 339, dp. 45)

şekilde yerine getiremeyecekleri açıktır. Dolayısıyla yasağın amacı, memur ve tanıkların görevlerini gereği gibi yerine getirmelerinin sağlanmasıdır. Kanunkoyucunun nisbi katılma yasağını düzenlemesinin amacı, mirasbırakanın son arzularını başkalarının etkisi altında kalmadan açıklayabilmesidir. Zira yasak kapsamında olan kişilerin, doğrudan veya eşleri sebebiyle dolaylı olarak mirasla ilgili beklentileri olduğu ve söz konusu kişilerin tarafsız davranmama riskinin yüksek olduğu açıktır. Bu da mirasbırakanın son arzularını etki altında kalmadan özgürce ifade etmesine engel teşkil eder. Bu sebeple düzenlemenin amacı, vasiyetname düzenlemesine tarafsız kişilerin katılmasını sağlamak ve böylelikle mirasbırakanın son arzularını açıklarken başkalarının etkisi altında kalması riskini bertaraf etmektir.

TMK.m.536'da altsoy kan hısımlarının düzenlemeye katılamayacağı hükme bağlanmış ancak evlatlık ve evlat edinene ilişkin bir hüküm getirilmemiştir. Bu konuda bizim katıldığımız görüş, hem evlatlığın hem de evlat edinenin yasak kapsamında olduğu yönündedir. Zira katılma yasağı mirasçılık sıfatına değil hısımlık ilişkisine bağlıdır. Ayrıca evlatlığın altsoyunun da evlat edinen açısından katılma yasağı kapsamında olduğunun kabulü gerekir. Bu görüş çerçevesinde evlatlık ve evlat edinen birbirinin yaptığı vasiyetnameye katılamayacağı gibi evlat edinenin eşi, evlatlığın yaptığı vasiyetnameye; evlatlığın eşi de evlat edinenin düzenlediği vasiyetnameye katılamayacak kişiler arasındadır.

Mirasbırakanın eşi ve yakın hısımların eşlerinin evlilik devam ettiği sürece yasak kapsamında olduğu hususu sabittir. Ancak, evlilik sona erdikten sonra mirasbırakanın eski eşinin ve mirasbırakanın yakın hısımlarının eski eşlerinin vasiyetname düzenlemesine memur veya tanık olarak katılıp katılamayacağına ilişkin olarak farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bu konuda bizim kanaatimiz evlilik birliği sona ermiş olsa bile mirasbırakanın yakın hısımlarının eski eşlerinin düzenlemeye katılma yasağının devam etmesi gerektiği yönündedir. Bu görüşün dayanağı TMK.m.18/II hükmüdür.

Mirasbırakanın eski eşi yönünden ise, mevcut düzenlemede evlilik birliği sona erdikten sonra düzenlemeye katılma yasağının devam edeceğine ilişkin bir yasal dayanak yoktur. Zira kanun metninde açıkça "mirasbırakanın eşi" ifadesi geçmektedir. Bu sebeple mevcut yasal düzenleme çerçevesinde mirasbırakanın eski eşinin vasiyetname düzenlemesine katılabileceği sonucuna varılmaktadır. Ancak yasağın amacı çerçevesinde mirasbırakanın eski eşinin yasak kapsamında olması gerekir. Bunun yanı sıra yakın hısımların eski eşlerine ilişkin yasak devam etmekteyken, mirasbırakanın eski eşinin düzenlemeye katılmasının yasak kapsamında olmaması çelişkili bir

durum oluşturmaktadır. Bu sebeple olması gereken hukuk açısından mirasbırakanın eski eşinin de TMK.m.536 kapsamına alınması uygun olacaktır.

TMK.m.536/II, TMK.m.536/I'de mirasbırakanın yakınları için yapılmış olan düzenlemeyi, memur ve tanıklar için aynen tekrar etmiştir. Dolayısıyla TMK.m.536/I kapsamında mirasbırakanın yakınları için yapmış olduğumuz değerlendirmeler, TMK.m.536/II için de geçerlidir.

Bir ölüme bağlı tasarrufun aynı anda hem TMK.m.536/I'e hem de TMK.m.536/II'ye aykırı olması mümkündür. Böyle bir durumda davacının TMK.m.536/II'ye dayanarak yalnızca ilgili kişiye yapılan kazandırmanın iptalini dava etmesi halinde, hakimin TMK.m.536/I gereğince vasiyetname-nin tümünün iptaline karar vermesi mümkün müdür? Bu konudaki kanaati-miz iptal edilebilirlik yaptırımının niteliği dikkate alındığında, hakimin da-vacı tarafından ileri sürülen iptal sebepleri ile bağlı olduğu ve ileri sürülme-yen iptal sebeplerini re'sen dikkate alamayacağı yönündedir.

KAYNAKÇA

- Akbiyık**, Cem: “Tüzel Kişi Organının Ölümüne Bağlı Tasarrufun Düzenlenmesine Katılması”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran 2017, C. 5, S. 1, s. 73-79.
- Antalya**, O. Gökhan/**Sağlam**, İpek: Miras Hukuku, C. III, Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara 2021.
- Atlı**, Banu: Ölümüne Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü ve Hükümden Düşmesi, Ankara 2017.
- Badertscher**, Pia: ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, OFK, 4. Auflage, Zürich 2021.
- Çabri**, Sezer: Miras Hukuku Şerhi, TMK.m.495-574, C. I, 1. Baskı, İstanbul 2018
- Dorjee-Good**, Andrea/**Dardel**, Daniela: CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Erbrecht Art. 457-640 ZGB, 4. Auflage, Zürich 2023.
- Dural**, Mustafa/**Öğüz**, Tufan: Türk Özel Hukuku, C. II, Kişiler Hukuku, 23. Baskı, İstanbul 2022.
- Dural**, Mustafa/**Öz**, Turgut: Türk Özel Hukuku, C. IV, Miras Hukuku, 18. Bası, İstanbul 2022.
- Dural**, Mustafa/**Sarı**, Suat: Türk Özel Hukuku, C. I, Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri, 16. Baskı, İstanbul 2021.
- Eren**, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Baskı, Ankara 2020. (BG)
- Eren**, Fikret: Türk Medeni Hukukunda Ölümüne Bağlı Tasarrufların İptali Davası, Ankara 1966, (İptal)
- Eren**, Fikret/**Yücer Aktürk**, İpek: Türk Miras Hukuku, Ankara 2019.
- Escher**, Arnold/**Escher**, Arnold: Zürcher Kommentar, Bant III, Das Erbrecht, Erste Abteilung: Die Erben (Art. 457-536), 3. Aufl., Zürich 1959.
- Escher**, Arnold: Medeni Kanun Şerhi, Miras Hukuku, 3. Kısım, Miras Hukuku, Madde 457-640, Çev. Sabri Şakir Ansay, Ankara 1949.
- Hatemi**, Hüseyin: Miras Hukuku, İstanbul 2018.
- İnan**, Ali Naim/**Ertay**, Şeref/**Albaş**, Hakan: İnan Türk Medeni Hukuku, Miras Hukuku, 12. Bası, Ankara 2024.

- Jeitziner**, Roland: Basler Kommentar Zivilgesetzbuch II, 7. Auflage, Basel 2023.
- Oğuzman**, M. Kemal: Miras Hukuku, Gözden Geçirilmiş 6. Bası, İstanbul 1995.
- Oğuzman**, M. Kemal/**Seliçi**, Özer/**Oktay-Özdemir**, Saibe: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 15. Bası, İstanbul 2021.
- Oğuzman**, M. Kemal/**Barlas**, Nami: Medeni Hukuk, Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar, 24. Bası, İstanbul 2018.
- Özbek**, Veli Özer/**Doğan**, Koray/**Meraklı**, Serkan/**Bacaksız**, Pınar/**Başbüyük**, İsa: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 2023.
- Özbilen**, Arif Barış: “İstisnai ve İkincil Bir Vasiyet Türü: Sözlü Vasiyet-name”, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 71 (4) 2022: 1559-1587.
- Öztan**, Bilge: Miras Hukuku, 13. Bası, Ankara 2023.
- Öztan**, Bilge/**Öztan**, Fırat: “Ölüme Bağlı Tasarruflara İlişkin Medeni Kanun’daki ve Noterlik Kanunu’ndaki Şekil Şartları”, Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi, 65 (4) 2016: 3585-3615.
- Serozan**, Rona/**Engin**, Baki İlkay: Miras Hukuku, Güncellenmiş 8. Baskı, Ankara 2022.
- Şener**, Esat: Vasiyet Hukuku, Ankara 1995.
- Tekdoğan**, Aydın: Vasiyetnamenin Tenfizi ve İptali Davaları, Güncellenmiş 5. Baskı, Ankara 2023.
- Tuor**, Peter: Berner Kommentar – Band III, Das Erbrecht, 1. Abteilung, Art.457-536 ZGB, Bern 1964.
- Turan**, Gamze: Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü, Ankara 2009.
- Weimar**, Peter: BK-Berner Kommentar Band/Nr. III/1/1/1, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, Die Erben, Die gesetzlichen Erben, Die Verfügungen von Todes wegen, Die gesetzlichen Erben; Die Verfügungsfähigkeit, Die Verfügungsfreiheit, Die Verfügungsarten, Die Verfügungsformen, Art. 457-516 ZGB, 2009.